

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Aurifodina artium et scientiarum omnium

Drexel, Jeremias

[Antwerpen], 1641

Cap. VI

urn:nbn:de:bsz:31-97047

rem Delrius arripuit, non ante dimissam quam attente atque integre perlegisset quæcumque autem (nota hoc, Faustine, nota, obsecro) quæcumque in capedunculas, Excerpta & Notas litterarii thesauri referenda iudicavit, ea scite exscripsit. Ita plus simplici vice omnia Alphonsi Tostati Abulensis volumina (sunt quindecim) non suspensio, sed pressio vestigio percurrit a.

En ipsum eruditionis fontem, en verum tot librorum à Delrio editorum originem, Excerpta & Notas. Quod de Plinio, idem de Delrio dici potest: Nihil unquam legit, quod non exciperet. Hinc doctrinæ supellex amplissima, hinc eruditionis thesaurus maximus. Omnia è memoria velut stamen è panno trahere, non Delrius, non alius quisquam potuit. Excerpta & Notæ subsidio venerunt. Excerpendum & Notandum. Aliter hæc sacra non constaret.

^a Hæc è vita Delrii, quam scripsit Hermannus Langeveltsius, ediditque Amro. an. 1609.

CAPVT VI.

Excerpendum esse testimonio & exemplo Iacobi Pontani.

FAVSTIN. Habere quæ obducere rem adversus dicta. EVLOG. Secum monem, obsecro, finiri patere: & obducendi locus erit amplissimus. Pergo igitur Græcæ tem testimonio & exemplo plurimum confirmo.

Iacob
tura vi
nnem a
ac scrib
tuns. Ne
fatalis l
perdius
vivendo
Dignissi
libros co
ria, quan
mea mil
Progy
quibus c
nem & u
na dictio
Poeticas
tereti s
opus gra
rima in
sunt Ioan
de bellis
Chronica
Solitarii
ta Christi
23, Sime
Templo
cata histo
taria B, C
Minores,
Græco
a Augu
Iacobi 25. Ne

Iacobus Pontanus in politiori litteratura vir oppidò eruditus, qui ætatem omnem ad usq; ultimos vitæ dies legendo ac scribendo duxit, revera sibi immortalis. Nec enim calamū ante posuit, quam fatalis lectulus avocaret à chartis, quibus per dius atque pernox inhærebat. Annum vivendo attigit octogesium quartum a. Dignissimus senex, qui in Parnasso inter libros conderetur immemoriali memoria, quam sibi scriptis peperit. Libros, ut mea mihi Excerpta suggerunt, hos edidit.

Progymnasmatum volumina quatuor, quibus omnia pæne, quæ in consuetudinem & usum communem incidunt, Latina dictione complexus est. Institutiones Poéticas, Florida versu eleganti, vario ac tereti scripta, Symbolas in Virgilium, opus grande ac laboriosum. E græco plurima in Latinum idioma transtulit, uti sunt Ioannis Cantacuzeni libri quatuor de bellis Andronici, Georgii Phranzæ Chronicon Orientalis Imperii, Philippi Solitarii Dioptra, & Nicolai Cabasilæ vita Christi, Simeonis Iunioris orationes 23, Simeonis Episcopi Thessali de divino Templo & Ascetica, Theophylacti Simocata historia de Mauritio Imp. Commentaria B. Cyrilli Alexandrini in Prophetas Minores, Dialogi de Spiritu & carne. Hæc Græco in Latinum translata sunt. Præter

a Augusta Vindelicorum mortuus anno 1626,
die 25. Novembris.

ter hæc scripsit Pontanus Commentarios in Ovidii Metamorphosin, Commentarios in Ovidii Elegos de Ponto & Tristibus, Ovidianas Gnomas, Philocaliã, &c. Iariorum Atticorum volumina tria, &c.

Hunc librorum numerum Pontanus ne ditioribus Excerptis nunquam incrementum dedisset. Quid autem hic ipse viri terarii artificii scientissimus de Excerpti modo senserit, ipsiusmet verbis te docebo. Injuncta mentione Plinii Majoris ejusque summa in Excerptendo industria laudata, hæc addens Pontanus: Vir antequam strenuissimus, ait, & exempli rarissimi, contempnendam sibi & proximam viam exegitavit, qua ad summas eruditionum cultates atque copias & graderetur ipsi & easdem ad usum fructum publicum lucem aspectumque proderet. De libris aliis ab illo confectis, ut nihil loquar. Historia naturalis, quæ sola temporis injurias & dentes effugit, hisce institutis originibus, iisdem aucta profecit incrementis (Notis scilicet & excerptis). Quando enim vir ille, duorum millium circiter voluminum lectione, viginti milia rerum cura & studio dignarum, sex triginta libris inclusisset, si non è tot scriptoribus locos præcipuos adnotasset, tamquam summarum summas collegisset. Quod quidem iudicio, non temere, & ordine, non promiscue atque confuse, confecisse suspicari libet. Quomodo præ-

ea, q
prop
posit
quid
turna
tissim
nissim
tuisse
vasqu
bar au
percu
res Pl
Ponta
num
M.
Chris
jusq;
vero,
omni
culum
tionis
fatis p
brare
brum
gnitu
rit; ni
reule
de plu
star in
Ita
fere; i

a P
p. 1072

ea, quid quisque, quâ distributione, quid proprium, quid alienum, aut in medio positum, quid electum ac reconditum, quid evulgatum ac populare afferret; diuturna custodire memoria, sine hoc certissimo (nota, Faustine, nota) opportunissimoque subsidio Excerptorum potuisset? Quæ tanquam brevitaria, parvasque epitomas, quoties vellet (volebat autem sæpissime) opera non difficili percurrerebat^a. Nec dubium quin sectatores Plinius jam olim hac in re habuerit. Pontani testimonio ex occasione geminum illi adjungo.

M. Antonius Muretus in Republica Christiana Tullius, de illo ipso Plinio ejusque Excerptis ac Notis differens. Illum vero, inquit, Promum condum rerum omnium scitu dignarum, illud receptaculum ingenuarum artium, illum eruditionis oceanum C. Plinium quis unquam satis pro dignitate vel admirari, vel celebrare poterit? Qui nullum unquam librum vidit, quem non legerit; nihil cognitu dignum legit, quod non excerptaret; nihil excerptit, quod non in litteras retulerit. Itaque unum ipsius opus, quod de plurimis extat, Naturalis historia, instar ingentis bibliothecæ videri potest^b.

Ita Muretus & Pontanus de Plinio sentierunt; ita nos de Mureto & Pontano sentiamus.

D

^a Pont. vol. 3. parte postea. Proleg. 74. mihæ
^b 1072. b Muret. volum. 2. erat. 13.

tiamus, eos sine copiosis ac variis Excerptis tam multa variaque nunquam scriptos. Eruditionem tam multijugen Excerpta faciunt & Notæ. Sed hoc jam pluribus confirmo.

CAPVT VII.

Excerpendum esse testimoniis & exemplis plurimumque omnium eruditorum.

QVod de Excerptis jam diximus, id omnium pæne doctorum hominum voces & exempla firmant. Quisquis unquam in literis serio proficere laboravit, Notandi & Excerpendi laborem non fugit. Hæc una ad artes & scientias compendiaria via est. Fugis hos labores? fugas ergo scientias, & ut desidiam non repetas, ignorantiam amplecteris, quia multa plurima nescire, quam ea cum studio excerpere.

Longè aliter ei, apud quos in pretio lectio non otiosa. Omnes eruditorum classes percurramus, & quod dixi, verissimum affirmabimus. Inspice Poetas, Virgilium Maronem, Ovidium Nasonem, Claudium Claudianum, Iacobum Sannazarium, Iacobum Bidermanum, Franciscum Remondum, Hermannum Hugonem.

Virgilius inter Latinos Princeps Poetarum Bucolica sua annis septem, sua Æneida annis undecim elaboravit, & p